

DNEVI POEZIJE
IN VINA

© BELETRINA, 2020. VSE PRAVICE PRIDRŽANE.

Brez predhodnega pisnega dovoljenja Beletrine je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem, javnim interaktivnim dostopom ali shranitvijo v elektronski obliki.

Prva ustanoviteljica Študentske založbe, predhodnice zavoda Beletrina, je Študentska organizacija Univerze v Ljubljani.

Vse informacije o knjigah Beletrine dobite na spletnem naslovu:

WWW.BELETRINA.SI

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.162.1-1

DAJBROWSKA, Krystyna, 1979-

Čas ugasnjenih luči / Krystyna Dąbrowska ; v slovenski jezik prevedel Klemen Pisk. - Ljubljana : Beletrina, 2020. - (Dnevi poezije in vina)

ISBN 978-961-284-686-2
COBISS.SI-ID 24425219

Krystyna Dąbrowska ČAS UGASNJENIH LUČI

Prevod
Klemen Pisk

Izvršna urednica
Živa Borak

Lektura
Borut Omerzel

Prelom
Jana Kuharič

Tehnični urednik
Marko Hercog

Izdajatelj
Beletrina
Kersnikova 4, 1000 Ljubljana
www.beletrina.si

Za založbo
Mitja Čander

Naklada: 400 izvodov

Ljubljana 2020

Krystyna Dąbrowska
ČAS UGASNJENIH LUČI

v slovenski jezik prevedel Klemen Pisk

Imiona

Lato, sezon arbuzów.
I twoja o nich opowieść:
dzieciństwo, dom opieki
dla nieuleczalnie chorych,
białe kornety szarytek
żeglujące w ogrodzie.
Twój dziadek, dyrektor domu,
hodował arbuzy w inspektach.
Przychodziły tam siostry
zaklepać sobie owoce
– jeszcze niedojrzałe
na pępowinach łodyg –
i każda pisała
starannymi literami
na wybranym arbuzie swoje imię.
Miały tu coś własnego,
czego zazdrośnie strzegły.
Arbuzy rosły, a z nimi
na zielono-pasiastej skórcie
imiona, coraz większe.
Jakby się oderwały

Imena

Poletje, sezona lubenic.
In tvoja zgodba o njih:
otročtvo, negovalni dom
za neozdravljivo bolne,
beli korneti sester usmiljenk,
jadrajoči na vrtu.
Tvoj dedek, direktor doma,
je v rastlinjaku gojil lubenice.
Tja so si sestre hodile
rezervirat sadje
– še nezrelo
na popkovnici stebel –
in vsaka je
s skrbnimi črkami napisala
na izbrano lubenico svoje ime.
Tu so imele nekaj svojega,
kar so ljubosumno čuvala.
Lubenice so rasle, z njimi pa
imena, ki so na zelenoprogasti skorji
postajala vse večja.
Kakor bi se odtrgala

Names

Summer, season of watermelons.
And your story about them:
childhood, a nursing home
for the incurably sick,
the white cornettes of the Sisters of Charity
sailing along in the garden.
Your grandpa, who ran the home,
grew watermelons in cold frames.
The sisters would come there
to lay claim to the fruits
– as yet under-ripe
on their umbilical stems –
and in careful even letters,
on the melon of her choice,
each would write her name.
Here they had something of their own,
which they jealously guarded.
The watermelons grew, and with them
on the green stripy skins
so did the names, ever bigger.
As if they had broken free

od mniszek pielęgniarek,
noszone przez nie skromnie jak habity,
i żyły drugim życiem
soczystych owoców,
rozpychających się wśród liści.
Czasem arbuzy pękały.
Szczelina szła przez imię.
Ukazywał się w środku
rubinowy miąższ.

od redovnic negovalk,
ki so jih nosile ponižno kot habite,
in živela drugo življenje
sočnih, med listi
prebijajočih se sadežev,
Včasih so lubenice počile.
Razpoka je potekala čez ime.
Iz notranjosti je pokukalo
rubinasto meso.

of the nursing nuns,
who wore them modestly like their habits,
and were living a second life
as succulent fruits,
jostling for space among the leaves.
Sometimes the watermelons burst.
A crack ran through the name.
And there inside appeared
the ruby-colored flesh.

Biuro podróży

Jestem biurem podróży dla umarłych,
organizuję im przeloty do snów żywych.
Zgłaszają się do mnie sławne osobistości, jak
Heraklit,
żeby odwiedzić zakochanego w nim pisarza,
ale i zmarli nie znani szerzej - jak pewien gospodarz
ze wsi Wasiły
pragnący doradzić żonie w sprawie hodowli królików.
Czasem wielopokoleniowa rodzina czarteruje samolot
i ląduje na czole ostatniego potomka.
Mam też do czynienia z zabitymi
którzy, kursując regularnie do snów ocalałych,
zbierają punkty w programie *frequent flyer*.
Nikommu nie odmawiam swoich usług.
Wynajduję jak najlepsze połączenia
i wyrzucam sobie, kiedy młody chłopak,
żeby dostać się do snu swojej dziewczyny,
musi lecieć z przesiadką w śnie chrapiącej baby.
Albo gdy warunki pogodowe powodują awaryjne
lądowanie

Potovalna agencija

Sem potovalna agencija za mrtve,
organiziram jim polete v sanje živih.
K meni prihajajo slavne osebnosti, na primer
Heraklit,
ki hoče obiskati pisatelja, ki je vanj zaljubljen,
prihajajo tudi manj znani mrtveci – neki kmet iz
vasi Wasiły,
ki želi svetovati ženi pri vzreji kuncev.
Včasih letalo najame družina več generacij
in pristane na čelu svojega zadnjega potomca.
Opravka imam tudi z ubitimi,
ki redno potujejo v sanje preživelih
in zbirajo točke v programu *frequent flyer*.
Nikomur ne odklonim svojih storitev.
Iščem čim boljše povezave
in peče me vest, kadar mora mlad fant,
da bi došel v sanje svojega dekleta,
prestopiti v snu smrčече babnice.
Ali kadar je zaradi vremenskih razmer treba zasilno
pristati

Travel Agency

I am a travel agency for the dead,
I book them flights to the dreams of the living.
Famous celebrities apply to me, like Heraclitus,
to be able to visit a writer who's in love with him,
but so do the lesser-known dead – like a farmer
from Wasiły village,
wishing to advise his wife on matters of rabbit
breeding.
Sometimes several generations of a family charter
an airplane
and land on the brow of their final descendant.
I also have dealings with the murdered,
who on regular trips to the dreams of the survivors,
collect up points in a frequent flyer program.
I never deny my services to anyone.
I find them the very best connections
and I reproach myself when a young lover,
to get into his girlfriend's dream,
must make a transfer in the dream of a snoring crone.
Or when weather conditions force an emergency
landing

i umarły dzwoni: zrób coś,
utkwilem w śnie przerażonego dziecka!
Takie wypadki to stres i wyzwanie
dla mnie, małego biura o dużych ambicjach –
bo chociaż nie mam wstępu ani do świata zmarłych,
ani do cudzych snów,
dzięki mnie się spotykają.

in me mrtvi pokliče: naredi nekaj,
obtičal sem v snu prestrašenega otroka!
Takšne nesreče so res stresne in velik izziv
zame, majhno pisarno z velikimi ambicijami –
čeprav nimam dostopa ne do sveta umrlih
ne do sanj drugih ljudi,
skrbim, da se srečujejo med seboj.

and the dead man calls me: do something,
I'm stuck in the dream of a terrified child!
Incidents like these mean stress and a challenge
for me, a minor business with major ambitions –
for though I have no access either to the dead men's
world
or to other people dreams,
thanks to me they come into contact.

* * *

Nie umiem mówić *my*, chyba że *my*
to myślnik między *ja* i *ty*,
który przewodzi iskrę, a czasami
jest przeciąganiem liny.
Nie umiem pisać *my*, chyba że *my*
to nawias dla nas dwojga, pokój, w którym śpimy,
z którego próbujemy wypędzić szerszenia.
Chyba że *my* to czworo naszych oczu:
śledzą, jak szerszeń chrobocze w kloszu lampy,
brązowy, w złote pręgi, zobacz, jaki piękny.
Nie umiem wpisać się w *my* większe
niż brzęczące, skrzydłami rysowane kręgi
wokół ciebie i mnie, które się przenikają
i rosną od nas, wędrują coraz dalej.

* * *

Ne znam reči *midva*, razen če je *midva*
pomišljaj med *mano* in *tabo*,
ki prevaja iskro, včasih pa
je kakor vlečenje vrvi.
Ne znam napisati *midva*, razen če je *midva*
oklepaj za naju, soba, v kateri spiva
in iz katere poskušava pregnati sršena.
Razen če so *midva* štiri najine oči,
ki spremljajo brenčечеga sršena v senčniku luči,
rjavega, z zlatimi črtami, o, poglej, kako je lep.
Ne znam se vpisati v *midva* večja
od brenčečih, s krili zarisanih krogov
okoli tebe in mene, ki se sekajo
in rastejo iz naju, se vijejo vse dlje.

* * *

I cannot say *we*, not unless *we*
is a hyphen between *me* and *you*,
that carries across a spark, though sometimes
it's like a tug of war.
I cannot write *we*, not unless *we*
is a bracket for the two of us, the room in which
we sleep,
from which we are trying to drive out a hornet.
Not unless *we* is all four of our eyes:
they watch as the hornet scratches in the lampshade,
it's brown with stripes of gold, see that – what a
beauty.
I cannot write myself into a *we* greater
than buzzing, wing-inscribed circles
orbiting you and me, that intersect each other
and grow away from us, moving ever further.

Bajka o jeżach

Piszesz mi o pewnym oswojonym jeżu,
który zakochał się w ryżowej szczotce.

Zamknięty w czterech ścianach znalazł tego kogoś
jak on i nie jak on, inność i pokrewieństwo.

Ile się wokół niej natupał, zanim pojął,
że inność ma przewagę nie do pokonania.

A ile my tupiemy wokół siebie,
najpierw oczarowane sobą dzikie jeże,

później tak często z gniewem, że to drugie
jest na nas głuche jak rzecz. Albo sami

głuchniemy, drewniejemy. Uciekamy.
Chyba, że coś nas tknie: to mój prawdziwy jeż,

z którym chcę kluczyć choćby i bezsilnie
między tym, co podobne, a tym, co w nas inne.

Pravljica o ježih

Pišeš mi o nekem udomačenem ježu,
ki se je zaljubil v sirkovo krtačo.

Zaprto med štiri stene je našel nekoga,
ki je bil in ki ni bil kakor on, drugačnost in sorodnost.

O, koliko se je nacepetal okoli nje, preden je spoznal,
da drugačnosti ni mogoče premagati.

In koliko cepetamo drug okoli drugega ljudje,
najprej očarani kot divji ježi,

pozneje pogosto jezni, ker nas tisti drugi
ne sliši in je nem kakor kamen. Ali pa smo sami

nemi in drevenimo. Bežimo.
Razen kadar nas nekaj zbode: ti si moj pravi jež,

s katerim želim, četudi zaman, loviti ravnotežje,
med tem, kar je podobno, in tistim, kar je v nama
drugačnega.

A Tale about Hedgehogs

You wrote to me about a tame pet hedgehog
who fell in love with a scrubbing brush.

Shut inside four walls he'd found that special someone
like him and not like him, otherness and kinship.

How hard he pattered around it before he understood
that otherness has an advantage that cannot be
overcome.

And how hard we've been pattering around each other,
at first like wild hedgehogs mutually enthralled,

later so often incensed that the other
is deaf as a thing to us. Or else we're the ones who

are going deaf, turning to wood. Always running away.
Unless something pricks us: that's my real hedgehog

with whom I want to keep dodging, however helplessly,
between what's the same and what's different about us.

Twarz mojego sąsiada

1.

Twarz mojego sąsiada, profesora,
któremu umarła żona,
stała się nagle naga, pozbawiona osłon.
Kiedy spotkałam go na podwórzu
i zaczął mówić niespodziewanie otwarcie,
ile rzeczy mu ją przypomina,
miałam wrażenie, że zobaczyłam jego twarz po raz
pierwszy.

Jak ten dom naprzeciwko –
do niedawna osłaniał go wielki kasztanowiec,
ale burza złamała drzewo i trzeba było je ściąć.
I zanim brak zarośnię przyzwyczajeniem,
widzę okna domu, dziejące się w nich życie.

Obraz mojega soseda

1.

Obraz mojega soseda profesorja,
ki mu je umrla žena,
je nenadoma postal gol, brez krinke.
Ko sem ga srečala na dvorišču
in je nenavadno odkrito spregovoril,
koliko stvari ga spominja nanjo,
se mi je zazdelo, da sem njegov obraz videla prvič.

Kot tisto hišo nasproti –
še pred kratkim jo je zastiral velik kostanj,
vendar je neurje drevo nalomilo in treba ga je bilo
posekati.
Preden odsotnost preraste v navado,
vidim okna hiše, življenje, ki se v njih odvija.

The Face of My Neighbor

1.

The face of my neighbor, the professor,
whose wife had died,
had suddenly become naked, deprived of a cover.
Whenever I ran into him in the yard
and he started to talk unexpectedly frankly
of all the things that reminded him of her,
I felt as if I were seeing his face for the very first time.

Like the house across the way –
till recently a large chestnut shielded it,
but a storm damaged the tree and it had to be cut
down.
And before the gap is grown over by habituation,
I can see the windows, life happening within them.

2.

Jasna koszula. Głowa rzymskiego patrycjusza.
Nienaruszalne miejsce parkingowe
pod murkiem, na którym po deszczu
parkują też ślimaki.
Długo myślałam: nienaganny pan,
idzie przez swoje poukładane życie
tak jak co rano przez podwórze.
Dałabym mu góra siedemdziesiąt lat.
Ma osiemdziesiąt dwa, powiedział mi ostatnio,
i jako chłopiec był w warszawskim getcie.
Ojciec i brat zginęli. Ocalał on z matką.

Alina Szapocznikow pisała o chrzcie rozpaczy.
Ilu milczy o tym, że go przeszli.

2.

Svetla srajca. Glava rimskega patricija.
Nedotakljivo parkirno mesto
pod zidcem, na katerem po dežju
parkirajo tudi polži.
Dolgo sem razmišljala: popoln gospod,
ki hodi skozi svoje urejeno življenje
tako kot vsako jutro čez dvorišče.
Dala bi mu največ sedemdeset let.
Dvainosemdeset jih šteje, mi je povedal pred kratkim,
kot deček je živel v varšavskem getu.
Oče in brat sta umrla. On in mama sta preživel.

Alina Szapocznikow je pisala o krstu obupa.
O, koliko jih molči, da so ga prestali.

2.

A shirt light in color. The head of a Roman patrician.
An inviolate parking space
by a low wall, where after the rain
snails do their parking too.
I thought about him: the perfect gentleman,
he goes through his well-ordered life
just as he goes through the yard each morning.
I'd have given him seventy at most.
He's eighty-two years old, he told me recently,
as a boy he was in the Warsaw ghetto.
His father and brother perished. His mother and he
survived.

Alina Szapocznikow wrote about the baptism of
despair.
How silent many people are about what they have
been through.

Oceanarium

Za szybą ryby suną jak bagaże na taśmie.
Barakuda i żarłacz obok spokojnych ławic
niby pasterze stada. Aż trudno uwierzyć:
nikt nikogo nie płoszy, nie goni, nie zjada.

Warunek tej harmonii to skryta izolacja.
Ogromny akwen dzielą przezroczyste ściany.
Leniwe drapieżniki krążą po innych trakcjach
niż ich siostry kruche jak tacki z porcelany.

W nas też iskierki światła sąsiadują z grozą,
radość bezczelnie błyska przed paszczą rekina,
która jej nie połyka – jakby się przyśniła.

Ale niepostrzeżenie od zielonej głębi
odrywa się i rośnie wydłużony cień,
i tnie najgrubsze szyby samotna ryba piła.

Oceanarij

Za šipo se ribe pomikajo kot prtljaga po tekočem
traku.
Barakuda in morski pes zraven mirnih ribjih jat
kot pastirja črede. Kar težko je verjeti:
nihče nikogar ne plaši, ne preganja, ne jé.

Pogoj za to harmonijo je prikrita ločenost.
Ogromen bazen delijo prozorne stene.
Lenobni plenilci krožijo po drugih predelih
kot njihove sestre, ki so krhke kot porcelanski
krožniki.

Tudi v nas iskrice svetlobe živijo v sosedstvu z
grozo.

Vesetje predrzno utriplje pred čeljustjo morskega psa,
ki ga ne požre – kakor da bi bilo iz sanj.

Toda neopazno se iz zelene globine
dvigne rastoča podolgovata senca,
osamljena žagarica, ki reže najdebelejše šipe.

Oceanarium

Fish glide past behind the glass like bags on a carousel.
Barracuda and stingray alongside peaceful gobies
like the shepherds of the flock. It's hard to believe it:
there's no one scaring others, no chasing, no consuming.

The secret of this concord is hidden isolation.
The massive tank is split by see-through separators.
The languorous predators cruise around different
sectors
from their sisters fragile as tea-trays made of china.

In us too sparks of light live side by side with menace.
Brazenly happiness flashes past gaping shark jaws,
yet they do not devour it – as if it were in a dream.

But without being noticed, from the dark-green depths
an elongated shadow rises up and grows,
a solitary sawfish cuts through the thickest glazing.

Translated by Antonia Lloyd-Jones

Spowiedź

Trzy z nas w roli księży.
Długa przerwa po wuefie. Przebieralnia.
Dziewczyny tłoczą się w kolejce, zgrzane
po grze w kosza, w dwa ognie,
przekrzykują się, licytują,
która ma więcej na sumieniu.
Krzesa to konfesjonały.
Kłękamy przy oparciu.
Wpadają chłopcy z sąsiedniej przebieralni,
za nimi – dzieciaki z innych klas.
Szał w całej podstawówce. Gorączkowe
zmyślanie wyznań zamiast wyznawania zmyśleń,
kłamstw, win obcemu człowiekowi
za kratą ciemnej budki.
Pokuta: rozgryźć gorzkie
owoce jarzębiny,
kilka, garść, to zależy
jak ciężki grzech,
jak żywe bujdy o występkach, wyklute
z gadania dorosłych, ze śmiechu, z inwazji
obrazów podczas lekcyjnej śpiączki, z lęku,

Spoved

Tri od nas v vlogi duhovnikov.
Dolgi odmor po telovadbi. Garderoba.
Dekleta se gnetejo v vrsti, prepotena
od igranja košarke in med dvema ognjema,
vpijejo druga čez drugo in se prerekajo,
katera ima na vesti več grehov.
Stoli so spovednice.
Klečimo ob naslonu.
Noter planejo fantje iz sosednje garderobe,
za njimi pa otroci iz drugih razredov.
Vsa osnovna šola podivja. Goreča
izmišljena priznanja, namesto priznanj izmišljotin,
laži, krivic, storjenih neznanču,
za mrežo temne kabine.
Za pokoro je treba zgristi grenke
sadeže jerebike,
nekaj, pest, odvisno od tega,
kako hud je greh
in kako slikovite so izmišljotine, izluščene
iz pogovorov odraslih, iz smeha, iz invazij
podob med dolgočasno učno uro, iz strahu,

Confession

Three of us pretend to be priests
during the long break after gym.
In the changing room girls jostle in lines,
flushed from basketball or dodgeball.
They shriek and compete
for who has the most sins.
The chairs become confessionals,
and we kneel before the backrests.
Boys drop in from the locker room next door,
followed by kids from other grades.
The whole school erupts
in a frenzy of false confessions instead
of confessing falsehoods to that stranger
behind the screen in a dark booth.
Our penance: chewing bitter
rowan-berries—
a few or a fistful depending
on the seriousness of the sin,
the liveliness of the yarns, pieced together
from adults' conversations, laughter, the onslaught
of images during drowsy lessons, the fears

kiedy budzisz się w nocy i patrzysz
w niebo między blokami.

Ile było takich dni: na boisku sprint,
w sali gimnastycznej rzut piłką lekarską,
a za ścianą wyścig na historie, improwizowane
lub kunsztownie ułożone wcześniej.
Nakryli nas. Skończyło się apelem,
naganą dyrektorki. Ksiądz katecheta grzmiał:
będziecie się spowiadać z tej spowiedzi!

ko se ponoči zbudiš in gledaš
v nebo med stanovanjskimi bloki.

O, koliko je bilo takšnih dni: šprint po stezi,
v telovadnici metanje medicinke,
toda za stenami tekmovanje v izmišljevanju, sprotnem
ali vnaprej pripravljenem.
Odkrili so nas. Končalo se je z zaslišanjem,
ukorom ravnateljice. Katehet je grmel:
spovedali se boste te spovedi!

when you wake at night and gaze
between buildings up at heaven.

How many such days: sprinting on the playground,
tossing a medicine ball in gym, and just beyond the
wall
this contest of stories, improvised
or artistically arranged in advance.
Till they caught us. It ended with a reprimand
from the principal and the priest thundering,
“You’ll have to confess that confession!”

Translated by Karen Kovacic

Rodzeństwo

Stara kobieta tańczy flamenco.
W jej wysiłku tli się dawna lekkość.
Jest wysoka, chuda jak zgarbiona czapla,
ma falbaniastą spódnicę, zapadnięte policzki.
Stara kobieta tańczy młodą,
która zginęła w czasie wojny.
Po występie zmywa makijaż, zdejmuje perukę
i suknię, wkłada spodnie, marynarkę
i staje się tym, kim jest poza sceną:
mężczyzną, bratem zabitej.
Stary mężczyzna wraca do domu.
Uwił go sobie ze strzępów przeszłości,
fotografii, afiszów i wycinków z gazet.
Wśród nich wszędzie suknie, które sam haftuje:
wielobarwne egzotyczne ptaki.
I portret siostry – stawia przy nim kwiaty.
Przed wojną jeździli po całej Europie,
słynny duet nastoletnich tancerzy.
Później getto, ucieczka, rozdzielenie.
Wytłumaczył sobie, że jeżeli przeżył,

Sorojenca

Stara ženica pleše flamenko.
V njenem naprezanju tli nekdanja lahkotnost.
Visoka je, suha kot sključena čaplja,
krilo nabrano, lica upadla.
Starka pleše kakor mlado dekle,
ki je umrlo med vojno.
Po predstavi si spere ličilo, sname lasuljo,
sleče obleko, obleče hlače, suknjič
in postane ta, ki je, kadar ni na odru:
moški, brat ubitega dekleta.
Starček se vrača domov.
Dom si je spletel iz ostankov preteklosti,
iz fotografij, plakatov in časopisnih izrezkov.
Med njimi povsod obleke, ki si jih šiva sam:
večbarvne eksotične ptice.
In sestrin portret – predenj postavi rože.
Pred vojno sta potovala po vsej Evropi,
slavni duet najstniških plesalcev.
Pozneje geto, pobeg, ločitev.
Dopovedoval si je, da je preživel

Siblings

An aged woman dances flamenco.
In her effort a former lightness smolders.
She is tall and slender like a humpbacked heron,
her skirt has frills and ruffles, her cheeks are sunken in.
The aged woman dances like a young one,
a girl who perished during wartime.
After the show she wipes off the make-up, takes off
the wig
and dress, then puts on pants and a jacket
and becomes the person she is off stage:
a male one – the dead girl's brother.
The aged man goes back to his home.
He wove it himself from scraps of the past,
photographs, posters and newspaper cuttings.
In between hang the dresses, which he sews by hand:
multi-colored birds of paradise.
And his sister's portrait, fresh flowers beside it.
At one time they travelled the countries of Europe,
a celebrated teenage dancing couple.
Then came the ghetto, escaping, separation.
He told himself straight that if he had survived

to jedynie żeby wcielać się w nią w tańcu.
Stary tancerz zaparza herbatę.
Cisza. Pora wygaszonych światel.
Za chwilę pójdzie spać, lecz przedtem, tak jak stał,
bez kostiumu i pudru, stepuje w progu kuchni
w rytm kościanego stukotu kastanietów.

samo zato, da bi se utelešal vanjo med plesom.
Stari plesalec si kuha čaj.
Tišina. Čas ugasnjenih luči.
Kmalu bo šel spat, a še prej, takšen kot je,
brez kostuma in pudra, stepa na kuhinjskem pragu
v ritmu koščenega trkanja kastanjet.

it was only to be her embodiment in dance.
The aged dancer brews a pot of tea.
Silence. It's time the lights went out.
Quite soon now he'll go to bed, but first, just as he is,
with no costume or powder, he dances tap in the
kitchen doorway
to the beat of the bone-hard rattle of castanets

* * *

W dzieciństwie stawałam w otwartych drzwiach, a
któreś z rodziców
przykładało linijkę do mojej głowy,
ołówkiem zaznaczało kreskę na framudze.

Później były inne drzwi, w których stawiała mnie
ambicja.
Rysując ostrą krechę, sprawdzała ile urosłam.

Teraz ty mnie mierzysz, a ja ciebie.
Dwie poziome drżące kreski –
nasze ciała

wtulają się w siebie, wnikają
i nie ma wyżej, niżej, nie ma miar.

* * *

Kot otrok sem stopila med vrata,
eden od staršev pa mi je postavil ravnice nad glavo
in s svinčnikom označil črto na okvirju.

Pozneje so bila druga vrata, mednje me je postavila
ambicija.
Risala je ostro črtico in preverjala, koliko sem
zrasla.

Ti si zdaj ta, ki me meriš, in jaz merim tebe.
Dve vodoravni tresoči se črtici –
najini telesi,

ki se oklepata drug drugega, prodirata,
in višje, nižje več ne obstaja, ni več meril.

* * *

As a child I would stand in an open doorway, while
one of my parents
set a ruler to my head,
and marked a line in pencil on the doorframe.

Later there were other doorways, in which
ambition made me stand.
Drawing a sharp line, it would test how much I had
grown.

Now you're measuring me, and I'm measuring you.
Two horizontal trembling lines –
our bodies

nestle into each other, penetrate
and there's no higher or lower, there are no measures.

Translated by Antonia Lloyd-Jones

Bezsenmy wiersz

Mieć kogoś, kto wie, że najlepiej
zasypia ci się na brzuchu.
I nie móc przez niego zasnąć.

Ważyc: ile ze sobą dzielicie,
a ile was dzieli? I jak dzieli –
jak język brzegi koperty,

które chciałby skleić?
Jak przemilczenie dobrą ciszę?
Jak strefy czasowe – kontynenty?

Jak fala stojąca między tym, co widoczne,
a wszystkim, co skryte?
Leżeć bezsenne (niech już będzie rano)

i powoli przesunąć się od ściany
na drugą krawędź łóżka,
w stronę otwartej na oścież ciemności.

Nespeča pesem

Imeti nekoga, ki ve, da najlaže
zapiš na trebuhu.
In zaradi kogar ni mogoče zaspati.

Pretehtati: koliko vaju spaja
in koliko loči? In če loči –
ali je to kakor jezik na robu pisemske ovojnice,

ki jo hoče zalepiti?
Kot molk, ki prekinja čisto tišino?
Kot časovni pasovi, ki sekajo celine?

Kot val, ki stoji med tem, kar je vidno,
in vsem, kar je skrito?
Ležati buden (naj pride že jutro)

in se počasi odmakniti od stene
na drugi konec postelje
proti na stežaj odprti temi.

Insomnia Poem

To have someone who knows you sleep
best on your stomach.
Yet thanks to him you can't fall asleep.

To ponder: what cleaves you to one another,
what cleaves you in two? And that which separates—
is it like a tongue at the flap of an envelope

that wants to attach?
Just as what's unsaid ruptures a good silence
or time zones entire continents.

Like a wave standing between what's visible
and all that's hidden.
To lie there awake (let morning come at last)

and to turn from the wall slowly
to the far edge of the bed
toward the wide open dark.

Translated by Karen Kovacik

Szmaragdolotki

Tam gdzie, zdawałoby się, nic nie może oddychać,
w czynnym kraterze wulkanu pełnym trujących
wyziewów,
mieszkają papużki – szmaragdolotki.
Bezwietrzne popielisko to ich teren lęgowy.
Kopią jamy w osuwających się ścianach,
czeszą w nich sobie piórka, wysiadują jaja
nad rozżarzonym, płynnym, otwartym wnętrzem
ziemi.
Zielona chmura skrzydeł przebija rano siną
chmurę siarki i rtęci: ptaki lecą za krater
w groźniejszy świat dzikich kotów, sokołów, ludzi,
klatek.
Szukają pożywienia. Karmiąc młode, krążą
między katakumbami gniazd a żerowiskiem.
Pod wieczór są z powrotem.
Gromadzą się na drzewach, zwołują, liczą straty

Smaragdne papige

Tam, kjer se zdi, da nič ne more dihati,
v dejavnem kraterju vulkana, polnem strupenih
hlapov,
živijo papige – smaragdne skobčevke.
Brezvetrno pepelnato brezno je njihovo gnezdišče.
Kopljejo jame v krušecih se stenah,
v njih si češejo perje, valijo jajca
nad razžarjeno, tekočo, odprto notranjostjo zemlje.
Zeleni oblak peruti se zjutraj prebije skozi sinji
oblak žvepla in živega srebra: ptice zletijo iz
kraterja
v nevarnejši svet divjih mačk, sokolov, ljudi, kletk.
Iščejo hrano. Ko krmijo mladiče, krožijo
med katakumbami gnezd in krmiščem.
Proti večeru pridejo nazaj.
Zbirajo se na drevesih, se kličejo, štejejo izgube

Emerald Parakeets

Down there, where seemingly nothing can breathe,
in an active volcano's crater filled with toxic fumes,
emerald-green parakeets reside.
This windless ash pit is their breeding ground.
They dig out burrows in walls that are subsiding,
they preen their feathers there, and hatch their eggs
above the red-hot, molten, open bowels of the Earth.
A bright green cloud of wings breaks through the
morning blue-black
cloud of mercury and sulphur: the birds fly from
the crater
into the more perilous world of feral cats and
falcons, people, cages.
They're in search of food. Feeding their young, they
circle
between the catacombs of nests and their hunting
ground.
Towards evening they're back again.
They gather on the trees, to call each other in, and
count the losses,

i dają nura w parującą przepaść – dom
oświetlony przez lawę, w którym śpią
i pierzą się pisklęta.

in se potapljajo v kadeče se brezno – od lave
osvetljeni dom, v katerem spijo
in se operjajo mladički.

then dive into the steaming chasm – a home
lit up by lava, the place where their nestlings
sleep and fledge.

Translated by Antonia Lloyd-Jones

Nasz język

Kiedy mówisz *czy mogę jeszcze
pospać, bo mam w sobie bryłę snu
i ona musi się roztopić
jak lód na wiosnę,*

kiedy narzekam na zastój w pisaniu,
a ty radzisz *cierpliwości! ucz się jej ode mnie,*
na co ja, że to tak jakby się uczyć
vegetarianizmu od kota,

kiedy wspominamy naszą całonocną
jazdę w wietnamskie góry wytrząsaczem
wspomnień,

albo jak w jednej z europejskich stolic
rozglądaliśmy się gwałtownie
za podwórkiem moczoddajnym,

kiedy spotykamy się w pół drogi
między moją a twoją sekluzją
i ruszamy na obchód dzielnicy, a w oknach

Najin jezik

Ko praviš, ali *lahko še
malce spim, kajti v sebi imam kocko sanj,
ki se mora stopiti
kot led spomladi,*

ko tarnam zaradi ustvarjalne krize
in mi svetuješ, naj imam *potrpljenje! uči se ga od
mene,*
in jaz odgovorim, da je to enako, kot bi se učila
vegetarijanstva od mačke,

ko obujava najino celonočno
vožnjo v vietnamske gore v mešalniku spominov

ali to, kako sva v eni od evropskih prestolnic
na vse pretege iskala
uriniranju prijazno dvorišče,

ko se srečujeva na pol poti
med mojo in tvojo samoto
in se odpraviva na ogled sošeske, na oknih pa

Our Language

When you say *can I sleep
a little longer since this chunk
of dream has to melt in me
like ice on water,*

when I complain about a writing slump
and you counsel *Take it easy, same as me!*
to which I say that's like learning
vegetarianism from a cat,

when we recall our all-night trip
in a shaker of memories to the Vietnamese
mountains,

or how in a certain European capital,
we found ourselves looking urgently
for a pee-friendly courtyard,

when we meet halfway
between your solitude and mine
and make the rounds of the neighborhood

stare kobiety opierają łokcie
na poduszkach obserwacyjnych,

chcę wtedy wciągnąć nasz język na listę
zagrożonych języków mniejszości,
bo zna go tylko dwoje ludzi
i trudno go ochronić,
a równocześnie na listę najmocniejszych,
bo jak na razie chroni nas.

starke opirajo komolce
na blazine za opazovanje,

takrat si želim vključiti najin jezik na seznam
ogroženih manjšinskih jezikov,
ker ga poznata samo dve osebi
in ga je težko zaščititi,
a hkrati tudi na seznam najmočnejših jezikov,
saj naju zaenkrat ščiti.

where old women prop elbows
on sentinel pillows,

I want to place what we speak on a list
of endangered minority languages
because only two people know it
and it's hard to preserve,
but also on a list of the strongest
because for now it shelters us.

Rzeźby dla niewidomych

W muzeum sztuki, gdzie rządzi wzrok,
rzeźby dla niewidomych.
Te same, do których widzący
nie mogą podchodzić zbyt blisko:
stopa wysunięta za czerwoną linię,
wścibianie nosa w pustkę
po antycznym nosie – i alarm.
Wolno tylko patrzeć, aż się zmienisz
w kamienne gałki oczne na szypułkach
wydlubane z marmurowej greckiej głowy.
Ślepi oglądają je palcami.
Dotykają szramy
na brzuchu cykladzkiej dziewczyny,
walki smoków na odwrocie
koreańskiego lustra.
Co powstało tysiąc lat przed naszą erą,
lepią na nowo, mówią: kubek, dzban
i napełniają winem.
Uwolnione z gablot sznury paciorków-monet
stukają im w rękach o zyskach i stratach.
O szemranych transakcjach. Kołatka

Kipi za slepe

V muzeju umetnosti, kjer vlada vid,
so razstavljeni kipi za slepe.
Tisti, ki vidijo, se jim
ne smejo preveč približati:
noga pomaknjena za rdečo črto.
Kadar kdo vtakne svoj nos v luknjo
antičnega nosu – se razleže alarm.
Samo gledaš lahko, dokler se ne spremeniš
v kamnita zrkla na pečljih,
izdrta iz marmornate grške glave.
Slepi jih gledajo s prsti.
Dotikajo se prask
na trebuhu kikladskega dekleta,
bojev zmajev na zadnji strani
korejskega ogledala.
Kar je nastalo tisoč let pred našim štetjem,
znova zlepijo, pravijo: skodelica, vrč
in jih napolnijo z vinom.
Vrvice biserov-kovancev so osvobojene iz vitrin,
v rokah jim rožljajo o dobičku in izgubi.
O sumljivih poslih. Trkalo

Sculptures for the Blind

In the museum where vision rules,
there are sculptures for the blind—
the same ones the sighted
can't approach too close:
let a foot creep past the red line,
or poke your nose in the hollow
of some ancient nose—alarms wail.
Only looking is allowed till you feel yourself turn
into those stone eyeballs on long stems
dug out of a marble head from Greece.
The blind view sculptures with their fingers.
They trace a scar on the belly
of a Cycladic girl, the battle
of dragons on the backside
of a Korean mirror.
What arose thousands of years ago
they fashion anew, saying: pitcher, cup,
which they fill again with wine.
In their hands, strings of money-beads,
freed from the display, rattle gains and losses,
shady deals gone down.

oddaje im swój ciężar,
przypomina sobie drzwi.

Spróbuj je otworzyć po omacku –

jim izročā svojo težo
in v spomin prikliče vrata.

Daj, poskusi jih odpreti tipaje –

A bronze knocker lends them its weight,
conjures up a door.

Try to open it in the dark —

Hebrajski

Język, w którym pytanie
skąd jesteś brzmi tak samo
jak *czy jesteś*
z *nicości*.

W którym *rzeczownik* to *szem ecem*,
co znaczy *imię kości*.

Który przekleństwa wziął sobie z Biblii,
a że mu było mało, pożyczył z arabskiego,
jak pożyczka się sól od sąsiadki,
a że mu ciągle było mało, podwędził to i owo
od imigrantów z Niemiec, Polski, Rosji.

Język objęty w swoim kraju
przymusową służbą wojskową:
ognisty wóz proroka Eliasza, *merkawa*,
stał się czołgiem i zamiast do nieba
ruszył na tę sąsiadkę od soli.

Hebrejščina

Jezik, v katerem vprašanje
od kod si zveni enako
kot *ali si*
iz ničnosti.

V katerem se *samostalniku* reče *šem ecem*,
kar pomeni *ime kosti*.

Kletvice je pobral iz Biblije,
in ker mu to ni bilo dovolj, si jih je izposodil iz
arabščine,
kot si izposodiš sol od sosede,
in ker mu je bilo to še vedno premalo, je marsikaj
ukradel
priseljencem iz Nemčije, Poljske, Rusije.

Jezik, ki se goji v državi
s prisilno vojaško službo:
ognjeni voz proroka Elije, *merkava*,
je postal tank in namesto v nebesa
je zapeljal v tisto sosedo s soljo.

Hebrew

Language, in which the question
where are you from sounds like
are you
from nothingness.

In which *noun* is *shem etzem*,
or *name of bone*.

Its curses derive from the Bible,
and if those don't suffice, it borrows from Arabic
as one asks for salt from a neighbor,
and if those too are wanting, it pilfers
from German, Polish, and Russian immigrants.

Language bound up in its country
through mandatory army service:
Elijah's chariot of fire, *merkava*,
became a tank and moved against that salt-lending
neighbor
instead of ascending to heaven.

Język poety, który napisał wiersz o deszczu
na polu bitwy, padającym na twarze
przyjaciół – żywych i umarłych.

Język, w którym zdarzyło się to, co próbują
oddać przekłady: Bóg stworzył niebo i ziemię.
Który najpiękniej nazwał zamęt i bezład: *tohu*
wawohu.

Którego pismo płynie pod prąd
pisma w moim języku,
ćwiczy mi rękę w innych początkach i końcach.

Lekcja. Zbiorowy coming out:
dlaczego się uczyliśmy hebrajskiego.
Hania ma męża Izraelczyka.
Ja – przez wiersze Jehudy Amichaja.
Zosia – bo w rodzinie pół na pół chrześcijanie i
Żydzi.
Robert mieszkał cztery lata w Tel Awiwie,
sprzedawał chałwę i chasydzkie kapelusze, stare
łódzie
przerabiał na rybackie kutry dla kibuców.

Jezik pesnika, ki je napisal pesem o dežju
na bojišču, padajočem na obraze
prijateljev – živih in mrtvih.

Jezik, v katerem se je zgodilo to, kar poskušajo
ujeti prevodi: Bog je ustvaril nebo in zemljo.
Ki je najlepše poimenoval zmedo in nered: *tohu*
vavohu.

Katerega črke tečejo proti toku
črk v mojem jeziku
in uriho mojo roko na drugih začetkih in koncih.

Učna ura. Skupinski *coming out*:
zakaj se učimo hebrejščine.
Hania ima izraelskega moža.
Jaz – zaradi poezije Jehude Amihaja.
Zosia – ker je v družini polovica kristjanov in
polovica Judov.
Robert je štiri leta živel v Tel Avivu,
prodajal je halvo in hasidske klobuke, stare čolne
pa predeloval v ribiške kutre za kibuce.

Language of the poet who wrote about rain
on the battlefield, falling on the faces
of friends, living and dead.

Language that embraces what we try for
in translation: God created the heavens and the earth.
That invents apt names for bewilderment and
chaos: *tohu va-vohu*.

Language whose writing swims against the current
of my own, who teaches my hand
new beginnings and endings.

In class, a collective “coming out”:
why are we learning Hebrew?
Hania has an Israeli husband.
I, thanks to Yehuda Amichai’s poems.
Zosia—from a family half Christian, half Jewish.
Robert who lived four years in Tel Aviv,
sold halvah and Hassidic hats, converted old boats
into fishing trawlers for kibbutzes.

Gorący, szorstki język.
Zanim zaczęliśmy go rozumieć,
wylizywał nas jak ślepe kocięta.

Vroč, hrapav jezik.
Preden smo ga začeli razumeti,
nas je prelizal kot slepe mucke.

Tongue so warm and rough,
it licked us like blind kittens
before we could understand it.

Translated by Karen Kovacic

Spis treści

Imiona	4
Biuro podróży	8
<i>Nie umiem mówić my, chyba że my</i>	12
Bajka o jeżach	14
Twarz mojego sąsiada	16
Oceanarium	20
Spowiedź	22
Rodzeństwo	26
<i>W dzieciństwie stawałam w otwartych drzwiach</i>	30
Bezsenny wiersz	32
Szmaragdolotki	34
Nasz język	38
Rzeźby dla niewidomych	42
Hebrajski	46

Vsebina

Imena	5
Potovalna agencija	9
<i>Ne znam reči midva, razen če je midva</i>	13
Pravljica o ježih	15
Obraz mojega soseda	17
Oceanarij	21
Spoved	23
Sorojenca	27
<i>Kot otrok sem stopila med vrata</i>	31
Nespeča pesem	33
Smaragdne papige	35
Najin jezik	39
Kipi za slepe	43
Hebrejščina	47

Contents

Names	5
Travel Agency	9
<i>I cannot say we, not unless we</i>	13
A Tale about Hedgehogs	15
The Face of My Neighbor	17
Oceanarium	21
Confession	23
Siblings	27
<i>As a child I would stand in an open doorway</i>	31
Insomnia Poem	33
Emerald Parakeets	35
Our Language	39
Sculptures for the Blind	43
Hebrew	47

Krystyna Dąbrowska

(1979, Poljska), pesnica, esejistka in prevajalka, je avtorica štirih pesniških zbirk – *Biuro podróży* (»Potovalna agencija«, 2006), *Białe krzesła* (»Beli stoli«, 2012), *Czas i przeszłona*, (»Čas in zaslonka«, 2014) in *Ścieżki dźwiękowe* (»Zvočni posnetki«, 2018). Leta 2013 je prejela dve najprestižnejši poljski literarni nagradi, nagrado Wisławe Szymborske in nagrado Kościelskega, leta 2019 pa nagrado prestolnice Varšave. Njene pesmi so prevedene v številne jezike in se redno pojavljajo v domačih in tujih literarnih revijah. Njen prevajalski opus vključuje poezijo W. C. Williamsa, W. B. Yeatsa, Thomasa Hardyja, Thoma Gunna, Kim Moore in drugih.

(1979, Poland) is a poet, essayist, translator, and the author of four poetry collections: *Biuro podróży* (»Travel Agency«, 2006), *Białe krzesła* (»White Chairs«, 2012), *Czas i przeszłona* (»Time and Aperture«, 2014), *Ścieżki dźwiękowe* (»Soundtracks«, 2018). In 2013 she won two of the most prestigious Polish literary awards: the Wisława Szymborska Award and the Kościelski Award, and in 2019—the Literary Award of the Capital City of Warsaw. Her poems have been translated into a number of languages. They appear regularly in literary magazines in Poland and abroad. Her translations include the poetry of W. C. Williams, W. B. Yeats, Thomas Hardy, Thom Gunn, Kim Moore and others.